

1. april 2014

UPA 2014/37 & 104
Karl Kristian Kruse

Qaanaami, Illoqqortoormiuni, Taasilami taakkualu nunaqarfiini nannunik aarrinik qilalukkanillu piniarnerup killilersorneqarunnaarsinnaanera, nunatta nunanik allanik isumaqatigiissutaasa pisussaaffiliinerisa iluani, periarfissaanersoq misissoqqullugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Lars Mathæussen, Siumut)

Kitaani ukiukkut aaffanniartarnerup januarip 15.-iat aallarnerfigalugu martsip 15.-iat ilanngullugu ingerlanneqartartussanngorlugu Naalakkersuisut Aavernik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 20, 27. oktober 2006-imeersoq-p allanngortinneqarnissaannik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Nikolaj Jeremiassen, Siumut)

Siumumiik siunnersuuteqartut inuiaqatigiinni piniakkanik atuunitsinni pingaaruteqarluinnartunik siunnersuuteqarneranni quttavigaavut.

Siumut siunniussaasa pingaartut ilagilluinnarpaat pisassiisarnermi atuisut ilisimasaasa ilisimatuussutsikkut ilisimasalittulli pingaartinneqarlutik pisassiisarnermi malinneqartassasut, aammalu Siumup pingaartilluinnagaasa ilagaat piniarnermi piniariaasitoqqat atorlugit piniarfiusuni pisassiisarnerit immikkut isigineqarlutik aaqqissuussiffigineqartassasut.

Inatsisartuni oqaluuserisatsinni immikkoortoq 104-mi pineqarpoq kitaani aaffanniartarnermi ullut piniarfiusinnaasut kitaani Sisimiut Attullu avataanni avannamut Qeqertarsuatsiaap avannamut kangimut nuuanut killeqartumut, ullumikkut marts-ip aallaqqaaniik april-ip 30-anut killeqartinneqartup allanngortinneqarnissaa, sinnersuutigineqarluni januarip 15-at aallarnerfigalugu piniarneq aallartittassasoq piniarnerlu unitsinneqartalerluni marts-ip 15-ani. Siumumiik siunnersuut januarip 15-aniik aallartittarnissaa taperserparput, april-p 30-anut unittarnera allanngortinnagu, Siumumiillu kissaatigaarput aavernik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 20, 27 oktober 2006-meersoq Kalaallit Nunaanni aaffanniartarnermut naleqquttunngorlugu atuisut tusarniarneqarnerisigut nutartinneqassasoq. Siumup pingaartippaa ullut ukiullu igerlaneranni pinngortitap atuisunut eqaattumik naleqqussarfigineqartuarnissaa, matumanilu aarrit pillugit nalunaarut nunatsinni aaffanniarfiusartunut ullumikkumut naleqqussarfigineqarnissaanut Naalakkersuisut pisus-

saaffimmik naammassinnissasut atuisut susassaqtullu allat peqatigalugit Siumumit innersuupparput.

Siunnersuutip aappaanut Siumumiik imaattunik oqaaseqassaagut.

Qaanaami tunumilu aarrinik nannunik qilalukkanillu piniarnerup killilersungaangittumik piniartoqartarsinnaanera siunnersuummi pineqarput, aammalu uumasunik aarrinik nannunik qilalukkanillu atuunitsinni nunat allat isumaqatigiissuteqarfiusut ilumut killeqangittumik piniarnissamut periarfissaqartitsinersut misissoqquneqarlutik.

Siumumiik matumuuna pisuussutitsinnut piniakkanut aarrinut nannunut qilalukkanullu eqqissimatitsinermi najoqqutaasut nalunaarutit nutarterneqassasut, qulaani aarrinut nalunaarut taariigara uterfiginagu oqaaseqaatika innersuuppakka.

Nannunik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 21, 22. september 2005-meersoq, ukiuni qulaaluangulersuni atuuttup nutarterneqarnissaa Siumumiik pingaartipparput, makku tunngavigalugit.

Inuiaqatigiit ullumikkorpiaq killiffigisaanni takornartaangilluinnarpoq nannut inoqarfinnut qanilliaruinnartut ukiunut siusinnerusunut sanilliullugu. Taamaattumik Siumumiik nunat-sinni tamarmi nannut pillugit nutaamik nalunaarusiuunneqarnissaat Naalakkersuisunut suliasatut pingaartutut isigalugu suliarineqarnissaa piumasarivarput.

Aammalu Qaanaaq nunaqarfiilu nannunik pisassiisarnermi arfinilliinnarnik pisassinneqartarnerat Siumumiik akuerinngilarput, pissutigalugu Kalaallit Nunaani nannup amianik assuuteqarneq Qaanaami nunaqarfiinilu illersorneqartariaqarmat, taamaattumik Siumup pingaartippaa nannut pillugit nalunaarutip nutarterneqarnissaani Qaanaaq-mi nunaqarfiinilu inuit nannup amianik assuuteqartarnerat aallaavigalugu illersorneqarnerunissaat qulakkeerneqassasoq Siumumiik piumasarivarput.

Qilalukkanut tunngatillugu Siumumiik imaattumik oqaaseqassaagut,

Tunumi qilalukkat qernertat pisassiissutaasut katillugit 88-jupput, 70-t Ittoqqortoormiuni 18-nillu Tasiilami, ukiorlu siulia qiviraanni Tasiilaq-mi pisassiissutit tamakkeqarsimapput illuatugaatigut Ittoqqortoormiuni 23-inik sinneqarsimasut. Siumumiik tunumi qilalukkat qernertat pisassiissutaasut naapertuutikannersut takusinnaavarput, taamaattorli nutaamik nalunaarusiornermi atuisut peqatigilluarneqarnissaat Siumumiik kissaatigaarput.

Qilalukkanut Qaqortanut Qernertanullu tunngatillugu, qaanaap Aqutsiveqarfia nalunaarummi § 4-mi inissinneqarpoq Savissivik ilanngunnagu, Qernertanillu ukiuni tallimani teknikkikkut pisassinneqartarput aallaaviullutik ukiumut 85-t Qaqortanillu Savissivik ilanngullugu teknikkikkut ukiuni tallimani ukiumut 20-it Siumumiik pingaartilluinnarparput ilisimasat ullumikkut qilaluaqatigiiaanut tunngasut, aammalu inuiaat kalaallit ilisimasaat pingaartumillu piniartut ilisimasaat annertuut aallaavigalugit, Qilalukkat Qernertat Qaqortalu eqqissimatitaalerneranni tunngavimusimasunut sanilliuunneqarsinnaangimmata, Kalaal-

lit Nunaani tamarmi Qilalukkanut Qernertanut Qaqortanullu nutaamik nalunaarusiortoqasasasoq Siumumiik Naalackersuisunut piumasarivarput, ukiut qulit qaagiusimalerput eqqissimatitsilernermeik taamanikkullu qilaluaqatigiiaat 30.000-inut tagginneqarput taamannalu aallaavigalugu eqqissimatitaalerput, taamanikkulli piniartut inuiaallu kalaallit ilisimannilluartut oqariartuutigiuarpaat qilaluaqatigiiaat amerlasoorujussuusut, aammalu Qilalukkat kitaanukaasartut akitsinniik amerlasoorparujussuullutik apuuttartut Qaanaaq eqqaalu aqqusaartarlugu oqariartuutigiuarsimasaat politikkeriniik Pinngortitaleriffimmiillu annerusumik tusaajumaneqaratik eqqissimatitsilerneq inuiaqatigiinnut pingaartumillu piniartunut eqquinerlussimavoq.

Kisianni ullumikkut ilisimalikkat ilisimatuussutsikkut qilaluaqatigiiaanut 100.000-sit sinnerpaat taamaattumillu Qaanaaq nunaqarfiilu kiisalu Tunumi qilaluartassiissutaasartut kisiisa aallaaviginagit, Kalaallit nunaat tamaat Qilalukkanut Qernertanut Qaqortanullu nutaamik Naalackersuisut nalunaarusiussasut Siumumiik piumasarivarput tamannalu 2015 1. januar atuutilersumik nalunaaruteqalernissaa suliakkiutigalugu.

Kiisalu Naalackersuisunut Siumumiik kaammattuutigissuarput inuutissarsiutigalugu piniartut illersorneqarnerunissaannik sulissuteqaqqullugit, siullermik siunnersuinerliornikkut piniartut pisuussutigingisaminnik inuussutissarsiutaannik innarliisumik killilersuisoqarsimatillugu taarsiivigineqarsinnaanerannut aqqutissanik suliaqassasut.

Aappaattut nunarsuarmioqatitsinniik tatiartuinneqarnitta kiguneranik piniartut piniakkanik atuinerat piniakkanut innarliisinnaanngilluinnartoq sakkortunerusumik qaammarsaatigeqqullugu.

Piniartut piniakkanik mianerinnilluinnarlutik piniakkanik atuinerat, aammalu piniartuunngikkaluartut piniakkanik mianerinnilluinnarlutik atuinissaannut perorsaariaaseqarneq kalaallit ingerlatarigaat, kiisalu pinngortitarsuaq najugarput qanoq peqqarniissinnaatigisoq najugarigipput nittarsaanneqarnerussasoq Siumumiik Naalackersuisunut kaammattuutigaarput.

Pisuussutimmi pinngotitarsuup namminermi annertoorujussuarmik killilersoraai ilisimariigarpud paasititsiniutiginerusariaqarparput nunarsuarmioqatitsinnut, pingaartumik ukiuni kingullerni sila naatsorsoruminaalluinnarsisimasoq siku angallaviungittoq annertusiartuinartoq piniagarsuit annertuumik illersorneqarfiat qaammarsaatiginerusariaqaraat Naalackersuisut Siumumi isumaqarpugut.

Siumumiillu inuiaqatigiinni piniartut misilittagartuut saqqumilaartinnerunissaat aqqutissiuunneqassasoq piumasarivarput, avataaniik tatiartorneqarsimaneq eqqunngittuusooq naqissuserlugu piniartut piniakkanik atuinerat qaammarsaatiginerusariaqarpaat.

Naggataatigut Siumup gruppe-aniik siunnersuutitut Naalackersuisut ilalersuinnginnerat uggoraarput, pissutigalugu eqqissimatitsilernerup kingorna ilisimalikkat annertummata, pinngortitarlu inuutissarsiorfik allanngorsimaqaluni naleqqussarfigineqarnissaalu nutaanik nalunaarusiornikkut avaqqunneqarsinnaanngittoq Siumut isumaqarpoq.

Siunnersuutillu Siumumiik pigaartilluinnarlutigit Aalisarnermut Piniarnermut Ataatsimiititaliamut aappassaaneerneqartigatik suliareqqissaarneqassasut innersuupparput.